

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 279

Maribor, petek 7. decembra 1928

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.400
Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifi
Oglaš sprejema tudi oglaš oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Dovolj nevarne igre!

Smrtonosni strel radikalskega poslanca Puniše Račića, izvršilca morilske zarote iz režimskih političnih vrst, prizadevajo še vedno težke in nevarne rane sicer ne več posameznikom, temveč narodu in državi. Jasno in brezdvomno je, da mora narod, kojega voditelji so bili usodnega 20. junija ubiti v skupščini, dobiti zadoščenje. Jasno je tudi to, da so stavljenе zahteve popolnoma upravičene in nepreklicne. Za vse ono, kar bi se moralo izvršiti po tem zadoščenju, bi se pa bila morala najti poštena sporazumna pot že davno.

KDK nima prav nobene krivde, da o tem sporazumu še ni niti govora, kajti oni, ki bi morali dati zadoščenje, so na to dolžnost pljunili in na njo pljuvajo še vedno.

In tako je od 20. junija vsak dan težil in nevarnejši. Celo v zadnji beograjski »Politiki« lahko čitamo: Položaj ni več na mrtvi točki. Od 1. decembra se naglo premiče na vedno slabše. Situacija je obupna. V skrajni zagati je po bratskem sodelovanju vseh vladnih skupin. Na pomislek, da bi se dala mogoče še podaljšati, se je treba vprašati: Kako daleč? In kaj bo potem?

V istem članku se tudi prizna, da sedaj ni več vprašanja, kaj se bo podvzelo proti KDK ali kaj je storiti radi tega ali onega izgreda, marveč vprašanje je, kako bi se dalo priti iz te obupnosti.

Ze te konstatacije beograjskega lista, ki izkazuje drugače vse mogoče usluge režimu, zadostujejo v dokaz, da igra režim silno nevarno in usodno igro. To je igra blaznih igralcev. Režimovci so vrgli največja državna in narodna vprašanja v eden in isti koš z vprašanjem kačakov ali banditov.

Prišli so na najabsurdnejšo in tudi najusodnejšo misel istovetenja Hrvatske z Južno Srbijo — Hrvatske, kjer je enodušen in idejno ter življensko enoten narod v žalovanju za svojimi umorjenimi prvaki in v ogorčenju radi neenakosti in krivic, z Južno Srbijo, kjer pleše divji ples od tujega šovinizma organizirano hajduštvo, od raznih političnih lovcev najeti gonjači in njihove žrtve in kjer je tako — kratko rečeno — v mnogih ozi-rih pomanjkanje tega, kar se splošno razume pod urejenimi razmerami. Kakor po balkanski vojni, so smatrali tudi sedaj za umestno, postaviti na vrh civilno upravo v teh južnih krajih vojaško osebo. In vojak za velikega župana je dobil sedaj tudi Zagreb.

Isti vzorec za Zagreb, središče Hrvatske in za Skopje s kačnikom je najmilejše rečeno — brezprimerna napaka, kakoršna bi si stokrat prej premislila celo kaka okupacijska oblast.

Pri skrajno nevarni igri režima ima svoj poseben delež SLS s svojim in vladnim šefom dr. Korošcem. To ugotavlja tudi »Politika«. Predzadnja številka je imela uvodnik »V samostan, duhovnik!«, zadnja pa razlaga, da je dr. Korošec popolnoma zgrešil vse svoje naloge, zlasti nalogo pomirjevalnega vpliva in da je vedno večji odpor proti njegovi osebi tudi v vladnih vrstah: pri demokratih, pri muslimanih in tudi pri enem delu radikalov.

Zagrebski oblastni odbor proti vel. županu Maksimoviću

PRIHOD POLKOVNIKA MAKSIMOVIČA V ZAGREB. — ZAGREBSKI OBLASTNI ODBOR ODKLANJA Ž NJIM VSAK STIK.

ZAGREB, 7. dec. Davi ob 9.10 je prispel semkaj novi veliki župan polkovnik Voja Maksimović ter takoj nato prevzel vodstvo poslov velikega župana.

Takoj po njegovem prihodu se je sestel zagrebski oblastni odbor, ki je imel sejo do 13.30. O seji je bil izdan kasneje sledeči komunike zagrebskega oblastnega odbora:

1. Ustava in pozitivni zakoni ter zakon o oblastni in srezki samoupravi predvidevajo kot edino zvezo med oblastni in centralno upravo velikega župana.

2. Po čl. 14. zakona o splošni državni upravi lahko nadomešča velikega župana najstarejši pravni referent oblastne uprave.

3. Pozitivni zakoni, zlasti zakon o splošni državni upravi ne poznajo funkcije vršitelja dolžnosti velikega župana.

Ugotavljajoč ta dejstva, je zagrebski oblastni odbor soglasno sklenil:

1. Z imenovanjem polkovnika Maksimovića za vršitelja dolžnosti velikega župana v zagrebski oblasti, so težko kršeni pozitivni zakoni, ki normirajo pravni položaj velikega župana. Oblastni odbor bo proti temu nelegalnemu imenovanju vložil pritožbo na državni svet.

2. Oblastni odbor po zakonu ne sme in tudi ne bo dovolil niti Maksimoviću niti njegovemu namestniku prisostvovati sejam oblastnega odbora in oblastne skupščine.

Bilanca 24 urnega Davidovičevega ropotanja

DAVIDOVIČ ZOPET KLONIL. — NOVI KOMANDANT SAVSKE DIVIZIJE V ZAGREBU — GENERAL TOMIČ.

BEOGRAD, 7. decembra. Za danes dopoldne so sinočni listi napovedovali velike in važne dogodke. Predvsem bi imela pasti odločitev, ali naj demokratski ministri podajo ostavko ali ne. Ljuba Davidović je bil včeraj sicer yes dan zelo razborit in je s svojimi izjavami napravil splošno utis, da se je končno vendarle streznil in da namerava rešiti demokratska stranko pred nadaljno odgovornostjo za sedanji režim in sistem, ki sta ga uvedla Velja Vukičević in dr. Korošec.

Sinočni in tudi današnji beograjski listi so že obširno pisali o vladni krizi in o kandidatih za sestavo nove vlade, vsled česar je vladala v vsej politični javnosti velika napetost in nervoznost.

Toda Davidović je, kakor že ponovno, ostal tudi sedaj zvest samemu sebi. Njegova v politični zgodovini Jugoslavije že tolikokrat usodepolna omahljivost, je prišla sedaj znova do izraza. Davidović se je namreč uklonil pritisku dr. Marinkovića in ostalim hegemonistom v vladi in napravil s svojim navidezno ogorčenjem nad militarizacijo uprave v Zagrebu novo kupčijo z Zagrebom.

Danes dopoldne je že šlo politično življenje v Beogradu svojo običajno pot kakor da se ni čisto nič zgodilo. Davidović in njegovi ožji prijatelji sicer še vedno rezonirajo, vendar se za njihove grožnje nihče več ne zmeni. Davidović

namreč pravi, da še ni vsega konec in da bo za jutri sklical demokratski glavni odbor, ki bo sklepal o nadaljnjih ukrepih. Iz postopanja vlade pa je jasno, da so Davidovičeve grožnje samo slepi strelji, ki naj zopet maskirajo njegov umik.

Sinoči se je namreč izvršilo drugo zelo značilno imenovanje v Zagrebu. Na mesto prestavljenega generala Uzun Mirkovića je imenovan za komandanta savske divizije v Zagrebu dosedanjí komandant celokupne žandarmerije, general Vojin Tomić iz Beograda, ki je znan kot oster mož.

Politične kroge zlasti zanima, kakšne koncesije je izsilil Davidović od dr. Korošca za nadaljno podpiranje sedanjega režima. Govori se, da gre za rešitev dalmatinskega agrarnega vprašanja. Znano je, da se je Davidović že svo ječasno bavil z namero, da izzove krizo vlade na tem vprašanju, kar bi ga napravilo zlasti v Dalmaciji popularnega. Dr. Korošec pa mu je dal sedaj zagotovilo imenom vlade, da bo dalmatinsko agrarno vprašanje rešeno v smislu demokratskih zahtev, ako se Davidović odloči za politiko močne roke proti Zagrebu. In ker so prišli demokrati do prepričanja, da so njihove pozicije v vladi definitivno izgubljene, je Davidović res pustil na vsej črti in sprejel ponudene mu koncesije, čeprav je vsakega dvoma, da radikali tudi sedaj

Ne glede na to, kako so si in kako si še bodo režimovci delili zasluge in odgovornosti za svojo usodno igro, ima v sedanjem težkem položaju z dr. Korošcem in SLS poseben račun tudi Slovenija.

Avstrija si je stoletja prizadevala, da bi duševno razdružila Slovence in Hrvate in kar se njej ni posrečilo, to uspeva sedaj dr. Korošcu in njegovi stranki. Glavni klerikalni list, ki je sedaj naenkrat odkril »instinkte Vlaške ulice«, bi lahko tudi vedel, koliko krivega in trpkega pade radi dr. Korošca od hrvatske strani sedaj na Slovenijo in Slovence. Lahko bi

tudi vedel, kaj to pomeni in kakšne posledice bi znalo imeti. Korošček prijatelj Vukičević je lahko bog v Beogradu, Slovenci pa le ne bodo mogli leteti k njemu preko Hrvatske.

Prvič in po vseh izgledih enkrat za vselej je bila dana Sloveniji velika, važna, naravnost sveta prilika in naloga, da izkaže svoje bratstvo do Hrvatov neposredno, posredno in pravo jugoslovansko bratstvo.

Toda Slovenija je odrekla. SLS s svojim šefom dr. Korošcem ji je vsilila sramotno službo valpeta pokvarjene beograjske hegemonistične družbe. Tu ni izgovora, da je SLS v spo-

ne bodo izpolnili svojih obljub. Oni so namreč že 8 let zavlačevali rešitev dalmatinskega agrarnega vprašanja in bodo tudi sedaj nasamarili demokrate.

Bilanca 24urne demokratske ofenzive pomeni torej novo blamažo za Davidovića. Hegemonisti imajo sedaj zopet proste roke za izvedbo svojih načrtov proti Zagrebu.

Potres u Čirpanu

SOFIJA, 7. dec. V Čirpanu, ki ga je lani potres popolnoma porušil, so čutili včeraj zopet močne potresne sunke. Mnogo hiš, ki so bile zgrajene na mestu porušenih, je dobilo močne razpokline. Prebivalstva se je polastila silna panika in je večinoma prenočilo na prostem. Človeške žrtve dosedaj niso bile prijavljene.

Žrtve zadnjega orkana u Sredozemskem morju

ATENE, 7. decembra. Grški mornariški urad je izdal statistiko o škodi, ki jo je povzročil orkan v zadnjih 10 dneh v Sredozemskem morju. Skupno je klical na pomoč 43 parnikov, 28 parnikov s tonažo 82 tisoč pa se je potopilo. 115 ladij je bilo težko poškodovanih, razen tega se je potopilo 42 jadrnic. Človeških žrtev je zahteval orkan v Sredozemskem morju 517.

Velika sleparija.

Od poletja sem je neki predrzni slepar oškodoval nekatere mariborske tvrdke, zlasti tekstilne za okroglo 100.000 Din. Pod krivim imenom je predstavljal svojo tvrdko kot naročnico in blago se je pošiljalo na ta naslov. »Tvrdka« je bila seveda v oblakih. Pri teh kupčijah je posredoval neki Izak Levi iz Subotice, ki se je po daljšem času včeraj zopet pojavil v Mariboru in je bil takoj aretiran. Mož sedaj še zatrjuje: »Kaj me to briga, kaj morem za to, saj sem samo posredoval!«

Prijeti vlomilci.

V Gradcu je bil 21. pretečenega meseca izvršen vlom v neko trafiko in gostilno. Neke priče so opisale glavne krivce, ki pa je iz Gradca takoj po zločinu pobegnili. Graška policija se je obrnila do mariborske, ki je sinoči v neki gostilni moža prijela. Zaprli so tudi njegovo ljubo, ki je iz Gradca, in njegovega pajdaša, pri katerem so našli nekaj vlomilskega orodja. Najbrž sta za to noč nameravala kak zločin. Iz Gradca zasledovanega vlomilca je naša policija že od poprej poznala ter pozorno motrila, ker se je bavil s sumljivimi kupčijami. Tudi sedaj so našli pri njem malovredne pristane, katere je gotovo prodajal za zlate.

ru med Srbi in Hrvatí postavila Slovenijo na stran Srbov, češ, da je tam boljše, ali da je tam več pravice, dr. Koroščekovi vladni zavezniki in prijatelji niso niti legalni predstavniki Srbijancev, kaj šele vseh Srbov. To je narodna izkoriščevalska družba in njej udinja dr. Korošec Slovenijo in Slovence proti Hrvatom na eni strani, na drugi strani pa proti najizrazitejšemu ljudskemu pokretu v Jugoslaviji, ko vodi odločilen boj za pravico, poštenje in svobodo.

Naj konča z nevarno in gnusno igro ves režim, SLS pa še posebej, dokler še ni prepoznal

O agitaciji za nemške šole v naši oblasti

DESETLETNICO NAŠE DRŽAVE BI NEMCI RADI PROSLAVILI Z NEMŠKIMI ŠOLAMI. — OPRIJELI SO SE ZADNJE BILKE, KI PA SAMA NE DRŽI. — NARODNOST PRVI POGOJ V ODLOKU DR. KUMANUDIJA.

Za desetletnico obstoja naše države so hoteli voditelji našega pravega in umetnega nemštva doseči poseben uspeh. Razpredli so po vseh krajih, kjer so količkaj mogli računati na gospodarsko odvisnost našega ljudstva, dobro premišljeno in podrobno organizirano agitacijo za — nemške šole. V tem oziru je zlasti zadnja leta doma in v tujini sistematično pripravljala tla znani dr. Morocutti s potvarjanjem resnic in zavijanjem dejstev, da si je moral nepoznavalec razmer ustvariti o nas in naši krutosti naravnost strašno sliko. Teh borih par desetletisočev Nemcev, ki žive v Sloveniji raztreseno in se kar izgube v slovenskem morju, je prikazoval kot kompaktno naseljene, ki so oropani prav vseh pravic. Vzporejal jih je z južnimi Tirolci, ki tvorijo sami zase posebno enoto in tirjal za nje osnovne, meščanske, srednje šole in učiteljska. Kje je bil ta »pravicoljubni« in »nepristranski« možakar v predvojni dobi, da ni povzdignil svojega glasu, ko milijon Slovencev ni imelo ne ene srednje šole, peščica Nemcev pa — vse!

Pa pustimo dr. Morocuttija! Na vse zadnje bi si morda še domišljaj, da tudi mi smatramo njegove prenapete nacionalistične blodnje za resne. Saj vse njegovo pisarjenje dovolj dokazuje, da je on zgodovinski ostanek tipa naših predvojnih Nemcev z vso nadutostjo in domišljavostjo. Naše prave Nemce so vojna in povojna leta mnogo naučila, njega, dr. Morocuttija, pa niti — pičice.

Ko so mislili razni voditelji, da so tla že dovolj pripravljena, so šli na delo. Začeli so spodaj pri osnovnih šolah. Ko si enkrat te zagovarjali, potem poidejo že korak dalje — do meščanskih in srednjih šol.

Pred začetkom leta so namreč razširjali po svojih ljudeh priglasnice za nemški pouk. Centrala je bila seveda njihovo »politično-gospodarsko-kulturno društvo« v Strossmajerjevi ulici, kjer so zbirali starše in deco. Filijalko so si napravili v Studencih pri učiteljici Zollneritsch, ki je imela in ima še sedaj pravo zakotno šolo. Ne poučuje otrok namreč posamezno, ampak skupno po tri od različnih družin. Takih in podobnih filijalk je najbrže še več po raznih krajih. Zelo agilen je bil nekdanji nadučitelj dekliške šole v Studencih Maier, ki je vzdrževal vezi med centralo in filijalko v Studencih. Agitacija se namreč ni vršila tu za pouk nemščine, ampak kakor povsod drugod, kar za nemško šolo. Vsaj zaslepljeni stariši tega niso imenovali drugače.

Tako je bilo v Mariboru in okolici. Drugod pa so pripravili starše in zbirali podpise ter vse skupaj poslali menda kar v Beograd, da bi bolje držalo. S posebno vneto je vodil zunaj to akcijo nekdanji okrajni glavar, sedaj zaposlen v pisarni dr. Mühleisna, baron Gozani. Seveda je Beograd vso stvar vrnil tukajšnji upravi, katera je morala to zadevo preiskati. Za nemške šole se je vršila oziroma se še vrši akcija v Sladkem vrhu, v Marenbergu, v Guštanju, pri Sv. Lovrencu na Pohorju, v Ptuj, Konjicah in v Celju. Največ podpisov namreč — okoli 450 — so nabrali v celjski okolici priganjači tovarnarja Westena.

Nemci se sklicujejo pri tem na znani odlok dr. Kumanudija, češ, da jim ta daje to pravico. Tudi v naši javnosti se je nepovoljno tolmačil ta odlok. Izdan pa je bil pred vsem za Bačko in Baranjo meseca novembra lani. Na zahtevo naših Nemcev se je potem analogno izdal tudi za našo oblast. Naši Nemci so se oprijeli zadnjega pogoja v tem odloku, ki jim omogoča ustanavljanje nemških šol, ali pa vsaj razredov. Odlok namreč izrecno navaja, da se »upisuje deca prema narodnosti, jeziku, kojim govore, i uz to i izjavi roditelja«. Zato so se vrgli pred vsem na izjavo staršev in pobirali podpise kar na debelo. Prvih dveh glavnih pogojev pa niso upoštevali, ker jim v naših razmerah seveda ne prija. Zakaj samo nemški govorečih otrok ni-

majo slovenski stariši, še manj je pa seveda pristnih Nemcev. Torej je tudi v tem odloku prvi in glavni pogoj — narodnost. To je pa težko dokazati še celo marsikateremu našemu še tako nadutemu in domišljavemu Nemcu, ker njegovi predniki niso prebivali v Teutoburškem gozdu, ampak so živeli kje na Pohorju, v Slovenskih goricah, ali pa na Ptujem polju.

Vsled tega je samoobsebi umevno, da mora propasti ta akcija, pa naj se še toliko trudijo tukajšnji voditelji in zavajajo naše ljudi. Izkazalo se je namreč pri uradnih preiskavah, da so bili naši ljudje po veliki večini zapeljani. Reklo se jim je, če so zato, da se njihovi otroci tudi nemško uče. Izjava pa se ni glasila za nemški pouk kot predmet, ampak kar za nemško šolo. To je pa docela nekaj drugega, g. baron Gozani!

Sicer pa se najbolje pokaže, kakšna je potreba po nemških šolah ravno v Mariboru, kjer je razmeroma še največje število Nemcev. Nemški razredi se krčijo, ker ni zadostnega števila otrok. Mariborski nemški gospodarski krogi so namreč postali praktični. Uvideli so potrebo, da znajo njihovi otroci državni jezik in za to gledajo po velik večini, da se ga temeljito nauče. To pa morejo le v slovenskih šolah. Zato se pa ne dajo zapeljati po nacionalističnih frazah svojih voditeljev.

Vsekakor pa bodo morali razni nemški voditelji dobiti drug »šlager«, da bo vlekli pri nas ljudi za nos in iz tujine marke ali šilinge v njihove namene. Dolgo let so namreč razširjali vesti, da se bo velik del naše severne meje priklopil Avstriji, ker jim tega že ni hotel nihče verjeti, so se lotili šolstva! To pa tudi ne bo držalo. G. Morocutti! Kaj se boste pa sedaj izmislili?

Od naše javnosti, kakor tudi od naših oblasti, pa bi bilo želeli, da posveča malo več pažnje raznim na videz nedolžnim in malenkostnim mahinacijam tistih ljudi, ki imajo želodec in trebuh v naši državi, dušo in srce pa tam kje preko mejnih kolov.

Osebnost novega zagrebškega velikega župana

Polkovnik Vojislav M a k s i m o v i ć, ki je imenovan za vršitelja dolžnosti velikega župana v Zagrebu, je star 51 let in rodom iz Kladova v Srbiji. Vojno akademijo je dovršil v Beogradu, pozneje pa še višjo vojno akademijo v Petrogradu, kjer je bil med najboljšimi gojenci. Udeležil se je kot major obeh balkanskih vojn in tudi svetovne vojne. L. 1914. je bil načelnik štaba uzičke divizije. Ko je bila napovedana Srbiji vojna, je bil šef intendantskega oddelka, med vojno je postal šef štaba jugoslovenskega dobrovoljskega corpusa, ki je bil formiran v Odesi ter se je kasneje kot oddelek ruske armade udeležil znamenitih bojev na dobruški fronti.

V vojaških krogih smatrajo Maksimovića za enega izmed najbolj izobraženih srbijanskih oficirjev, ki govori in piše celo vrsto jezikov. Sedaj je profesor vojne akademije v Beogradu in član vojnega sveta. Politični krogi upajo, da se mu bo posrečilo vzpostaviti v Zagrebu popoln mir in red, ker je ne samo dovolj energičen, temveč se odlikuje tudi po svoji uglašenosti in taktiki.

Odlikovani so

z redom sv. Save IV. razreda: sodnika dr. Brencic in dr. Likar pri upravnem sodišču v Celju; prvi državni pravdnik dr. Jenčič v Mariboru, dr. Požar v Celju, Gustav Barle v Novem mestu; sodna svetnika dr. Konda in dr. Frančič v Celju; višji sodni svetnik Josip Strgar v Mariboru in sodni svetnik dr. Poznik v Ptuj; z redom sv. Save V. razreda pa: Anton Hohnjec, ravnatelj jetnišnice v Mariboru. —

Mariborski in dnevni drobiž

Krajevna organizacija SDS za III. okr. mesta Maribor

ima svoj redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo, dne 9. decembra ob 10. dopoldne v posebni sobi gostilne g. Hönigmana v Melju. Prosimo vse člane za točnost in sigurno udeležbo. —

Pričetek jesenske porote.

Letošnje zimsko porotno zasedanje se prične v ponedeljek, 10. tm. in bodo imeli ljudski sodniki tokrat soditi o več zelo zanimivih a tudi zapletenih slučajih raznih hudodelstev. Že sedaj je razpisanih razprav za ves prihodnji teden; pridružile pa se jim bodo še nekatere za naslednji teden. —

Izprememba posesti.

Hišo na Aleksandrovi cesti šte. 13 v Mariboru je kupila danes od trgovca g. Ivana Šošariča Mestna hranilnica mariborska za 3.130.000 Din. —

Za novo zgradbo

in sicer samo za eno je izdal mestni svet slični na svoji seji dovoljenje. To je zgradba za transformatorje pri tvrdki Doctor in drug. Zaprošeno in izdano je bilo tudi eno samo uporabno dovoljenje in sicer g. Vrečku za pritlično hišo na Betnavski cesti. To je znak, da je konec gradbene sezone. —

Podružnica Narodno-strokovne zveze za mesto Maribor

privedi v soboto, dne 8. decembra članski družabni večer v vseh prostorih gostilne g. Hönigmana v Melju. Podružnica vabi vse tovariše in tovarišice k tej priveditvi. —

Kakšna je moderna država.

To bomo lišali na današnjem predavanju višjega uradnika češko-slovaškega poslaništva v Beogradu tiskovnega atašea g. Čtibor Melča, ki bo s skopičnimi slikami narisal razvoj Češkoslovaške v dobi njene samostojnosti. Mislimo, da bo to vsakega Mariborčana, ki se količkaj peča z javnim življenjem izredno zanimalo in da bo torej udeležba na predavanju čim častnejša. Predavanje bo ob 20. v kazinski dvorani. —

Razstavo raznih ženskih ročnih del posebno čipkarskih izdelkov predlita »Državni osrednji zavod za domačo obrt in Slovensko žensko društvo« v II. nadstropju dekliške šole v Cankarjevi ulici v dneh 8. in 9. t. m. od 8—12 in 13. do 17. ure. Vstop prost. Občinstvu, zlasti žensstvu, se poset razstave toplo priporoča —

Ljutomer.

Ob desetletnici smrti našega pesnika Ivana Cankarja vprizori dramatski odsek »Sokola« dne 15. in 16. t. m. njegovo znamenito farso »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Vprizoritve te igre je težka naloga; dram. odsek pa si ga je kljub temu nadel, da dostojno proslavi spomin našega nesmrtnega genija, ki ga spoznavamo šele sedaj vedno bolj. Zato pričakujemo tudi obilnega poseta od vseh strani. Dne 15. t. m. je pričetek ob 20. uri, dne 16. pa ob 15. uri. Zvečer ugodne železniške zveze na vse strani.

Prispevki za Akademijo znanosti v Ljubljani.

Uprava fonda za Akademijo znanosti in Narodno galerijo je prejela do 4. dec. te-le prispevke: 1. Zidarji Akademije in Galerije: Mestna občina celjska v Celju je darovala dne 10. oktobra Din 19.900; 2. Darovalci: Neimenovan 5000; Joža Burger, župan v Smledniku 1500; županstvo občine Stara Loka 1000 Din; po 500 Din: županstvo občine Aržiše in županstvo Selca nad Škofjo Loko; županstvo trga Trbovlje 300; Splošna gospodarska zadruga v Sevnici 250; Hranilnica in posojilnica Gorje pri Bledu 200; generala Rudolf Maister (Maribor) zbirka 154; Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev, Ljubljana, 100 Din. Narodna galerija, ki upravlja Fond Akademije in Galerije, izreka vsem darovalcem iskreno zahvalo in prosi, da ji še v naprej ohranijo svojo naklonjenost. —

Zajeti begunec.

Avstrijske oblasti so izročile našim bivšega finančnega stražnika Savo Todoroviča, katerega zasleduje sodišče v Veliki Kikindi radi poneverbe. Mož je izpovedal fantastično zgodbo, da ni utekel, temveč da so ga na mejl — ugrabili Madžari. Menda kakor Rimljani Sabinke.

Planinsko predavanje prof. Mlakerja. Slovenska Matca

je imela dne 27. novembra svoj redni občni zbor, na katerem je znižala pokroviteljino za posameznika na 2500 Din, za juristične osebe na 5000 Din, ustanovnico pa na 1000 Din, oziroma 2000 Din. O knjižnem in denarnem poslovanju je bilo izdano za društvenike tiskano poročilo, ki ga dobé tudi poverjeniki.

Pol leta leče radi komunistične propagande.

Pred tedni smo poročali, da so bili a-retirani in obtoženi pred okrožnim sodiščem ključavničarski vajenec Aleksander Kropič, železniški uradnik Albin Breznik in njegova soproga Marija Breznik, vsi iz Maribora, češ da so izvršili poskus razširjanja časopisa komunistično propagandne vsebine »Srp i čekić« in v tem zagrešili hudodelstvo po srbskem kazenskem zakonu in po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Vsa trojica se je danes zagovarjala pred kazenskim senatom, trdeč, da se ne čuti krivo. Kropič, ki ga je zagovarjal odvetnik dr. Lemež iz Ljubljane, je navajal, da mu je dal zavitek za brošura »Srp i čekić« neki neznanec s prošnjo, da jih za nekaj dni spravi. Ta zavitek je spravil Kropič v kletki neke svoje sorodnice. Kasneje pa sta prišla ponj Kropič in Marija Breznik, a ga je že imela policija. Ker so našli pri Kropiču tudi nekaj komunističnih letakov, ki jih je bil dobil imenovani baje pri Brezniku, so vse tri zaprli in obtožili. Zakonca Breznika je zagovarjal odvetnik dr. Bučar. Senat se je prepričal, da sta Kropič in Marija Breznikova kriva poskusa omenjenega hudodelstva, radi česar sta obsojena vsak na šest mesecev ječe, medtem ko je bil Albin Breznik oproščen. Zagovornika sta prijavila vzklic in ničnostno pritožbo.

Povožen od avtomobila.

Dne 27. novembra proti večeru je ginal 60letni dninar Klanfar iz Tešanovcev krave s paše domov. Na cesti ga je dohitel avto notarija dr. Peterlina iz Dol. Lendave. Ker je Klanfar nekoliko gluh, najbrž signalov ni slišal, vsled česar ga je avto zagrabil in podrl na tla. Klanfar si je pri tem zlomil roko. Dr. Peterlin je vzel ponesrečenca na svoj voz in ga prepeljal v Mursko Soboto v bolnico. —

Poizkušen vlom v Pekrah.

V noči od 4. na 5. t. m. so skušali nezani zlikovci vlomiti skozi okno v trgovske in gostilniške prostore g. Petra Zorka v Pekrah. Bilo je okrog enih ponoči. Ropot je zbudil Zorkovo soprogo, nakar so zlikovci pobegnili in v strahu pozabili odnesti s seboj tudi celo vlomilsko orodje. Pokvarili so le okno, skozi katero so hoteli vlomiti, med begom pa so še polomili občinsko električno svetiljko. —

NAZNANILO.

Podpisani naznanjam slav. občinstvu, uradom in društvom, da sem opustil svojo izdelovalnico štampiljk v Dravski ulici ter pristopil k tvrdki T. Soklič, Maribor, Aleksandrova c. 45. — Priporočam se za naročila in beležim s spoštovanjem Alojz Jug 2341

V soboto 8. in nedeljo 9. dec. ob 17. uri
CAJANKA / PLESOM
V VELIKI KAVARNI in PALAIS DE DANSE

Štirje iz Štajerske.

Danes, 7. decembra bo v Unionski dvorani zabavni večer četvorice G. M. V. Vstopnice se dobi pri Höferju in večerni blagajni. — 2349

Ure, zlatnina na obroko

brez poviška — Ilger, Maribor, Gosposka ulica 15. — IX

Pri boleznih srca in črevesja,

skrčenja žil in pri nagnjenju k izlivanju krvi se doseže z uporabo naravne Franc Jožefove vode lahek stol brez napora. Opazovanja na klinikah so dokazala, da je Franc-Jožefova voda posebno za starejše ljudi zelo dobra. Dobi se v vseh lekarnah. — 2098

Ljubljansko gledališko pismo

II.

Naslednje veliko letošnje sezone je Cankarjevo »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. To satirično, čisto na naše domače razmere prikrojeno farso je ljubljanska drama že ponovno postavila na oder, gostovala z njo v Beogradu in dosegla velik uspeh. Z njo se je otvorilo pred leti tudi gledališče v Splitu, kjer jo je naštudiral g. glavni režiser R. Pregarc in z njo pridobil priznanje genija Ivana Cankarja. Letos jo je zrežiral g. režiser Milan Skrbinšek.

V »Gledališkem listu« je režiser ob premijeri podal nekaj svojih misli o načinu uprizoritve farse. Pravi tam, da se je lotil naloge, podatki Cankarjevo delo »tako, kakor ga občuti danes. V slogu, ki je v njem, in v duhu moderne teaterskega človeka«. S tega vidika v nadaljnjem zagovarja potrebo stilizacije, ki da je — po njegovem mišljenju — že v delu samem.

Skladno s to zasnovano je Skrbinškova režija povdarila intelektualno plat, manj pa se je ozirala na poetsko vsebino igre. S pretiravanjem satiričnih osti se je umetniška finesa dela mestoma spremenila v grobo efektnost burke, personifikacije so bile popačene do karikatür, stilizacija govornice in gestikuliranja je učinkovala groteskno. Individualnost nastopajočih tipov, ki jih je Cankar tako ostro ločil, je izgubila v efektu skupine.

V inscenaciji je bilo videti razne moderne poskuse, takisto v uporabi lučnih efektov, vendar pa za poglobitev uprizoritve niso bili nujni. Tudi groteskne maske so dale osebam nekam marionetni značaj, ki ga v »Pohujšanju« ni. Zato je uprizoritev vzbujala smeh, ni pa obenem dala gledalcem občutiti vse globlje ironije in satire pesnikov in njegove ljubezni, ki se skriva za temi podobami. Notranjega kontakta smo pogrešali.

Umetnika in razbojnika Krištofa Kolara je igral g. Jan, ki je častno rešil svojo nalogo. V družbi z Jacinto, gđno Miro Danilovo, je dosegel v drugem dejanju nesopren uspeh. Tudi Jacinta je dobro pogodila poetično nastrojenje, dasi li je morda nedostajalo malce temperamenta in zapeljivosti. Vrag-Konkordat je bil g. Kralj, posrečen v maski in govoricah, živahen in kretnih, le nekam pretragičen. Od rodoljubov šentflorjanskih je bil učitelj Švitgob (g. Gregorin) naravnost imenitna figura, pravi cankarski tip. Tudi dacar g. Pečka (nepozabnega Konkordata od zadnje uprizoritve »Pohujšanja«) je bil do pičice izdelan, samoroden lik. Mežnar (g. Cesar) in vsi ostali so se zares potrudili, da v okviru režije, izpolnijo svojo nalogo v vsem obsegu. Župana je podal g. Valo Bratina, ki se je s tem predstavil ljubljanski publiki po dolgih letih odsotnosti iz Ljubljane. Odigral je, svojo vlogo z velikim elanom. Zdeti se mi je hotelo, da je glasovno in v gestikulaciji pretiraval.

Napram prejšnjim je bil sprejem letošnje uprizoritve »Pohujšanja« prav mlačen. Mnenje o uspehu tega dela, ki je gotovo najboljša slovenska komedija in morda naša prva, res reprezentančna odrska umetnina sploh, so deljena. O enem pa ni dvoma: Cankar, pravi naš Cankar to ni bil!

Drugi veliki uspeh letošnje dramske sezone je »Krog s kredo«. To romantično iztočno igro je spisal po kitajskem vzoru letos v avgusta umrli nemški pesnik Alfred Henschke, znan kot prevajalec orientalske lirike pod pseudonimom Klabund. Original »Krog s kredo« (»Der Kreidekreis«) je stara kitajska igra iz 13. stoletja, ki je pa v Klabundovi prepesnitvi dobila precej drugačno obličje in vsebino. Od predloge je poleg imena in delujočih oseb ostal le v glavnih obrisih potek dejanja, mnogo je pa dodanega, izpuščenega in spremenjenega. Ves duh dela je pa čisto sodoben, čisto občloveški in zato vsakomur brez izjemo razumljiv. Vsi ti Kitajci se od nas ločijo v bistvu le po obleki in običajih, po svoji pravi notranjosti so pa nam docela bližni.

Čudežna zgodba lepe in plemenite Haitange, katero lasina mati zaradi revščine proda v čajarno, kjer naj si s svojim telesom kot gejša služi kruh, ki

pa po čudnih naključjih postane žena bogatega davčnega najemnika, po krivem osumljena umora svojega moža in na smrt obsojena, a od novega cesarja oproščena in povzdignjena na prestol — vsa ta tragična zgodba je prav za prav ena sama nežna melanholična pesem, zmes epične bujnosti in nežne, pristržne lirike. Dejanje je napeto od začetka do kraja. Posamezne poetske scene, kjer proza neprisliljeno prehaja v stih, vsebujejo ves čar kitajske lirike. Usodni motiv čarovniškega kroga s kredo spremlja potek igre in veže dejanje v celoto.

Igra je pisana v cvetočem orientalskem jeziku, ohranjene so posebnosti starokitajske drame (vsaka nanovo nastopajoča oseba se formalno predstavi občinstvu itd.), govornica je izbrana. Klabundovo delo je poslovenil pesnik Oton Župančič tako, da se čuje, kakor original. Vložene pesmi uživaš s prvinškim užitek. Temu blestečemu prevodu gre v veliki meri sijajni uspeh uprizoritve.

Režiral je g. C. Debevec. Izdelal je posamezne člene in celoto ter ustvaril redko toplo in nežno harmonijo, ki je verno izražala to pravilčno, a vendar tako občloveško resnično dogajanje. Sam je tudi nastopil kot Čang Ling, Haitangin brat upornik. Kakor že v »Romeu in Juliji« kot veronski knez, je tudi to krat podal markantno figuro, tako v igri, kakor v maski in govoricah. Haitango je igrala ga Šaričeva s tako nežnostjo in iskrenostjo, da je prekoslila svoje najboljše dosedanje vloge. Že po zunanosti je podala lik mlade, nesrečne Kitajke v tako dovršeni obliki, da se je njena igra zdela kakor resnično doživljanje na odru. Obup, otroška vdanost, ljubezen in usmiljenje, vsa lestevica čustev je našla v nji resnično umetniško interpretirano, ki je s svojo produševljeno igro zaela srca poslušalcev. To je bil uspeh resnične umetnice! Cesarjeviča Pao je podal g. Jan zelo dostojno, s Haitango sta bila dvojica, kakor iz pisane kitajske knjige s podobami. Mandarin in davčni zakupnik Ma je bil g. Milan Skrbinšek. Prav dobro je izdelal značaj tega nasilnika, ki pa navzlic svoji okrutni samogoltnosti ni ne dober, ne slab, prav kakor panter v pragozdu. Njegovo prvo ženo Jii-Pej je igrala gđna Mira Danilova. V podčrtavanju slabih strani te zlobne ženske je šlo poredko preko meje, v splošnem je pa pravilno umela svojo vlogo. Imeniten je bil v svoji naduti, omejenosti in hinavski podkupljivosti sodnik Ču-Ču, ki je vzbujal salve smeha med občinstvom. G. Levar se je tudi v ti, neveliki vlogi, pokazal kot velik in misleč igralec. Njegov sekretar Čao (g. Gregorin) in lastnik čajarne Tong (g. Cesar) ter vsi ostali so podali najboljše, tako, da so se tudi manjše vloge z večimi vred stinile v lepo skladnost celote.

Okusne dekoracije v kitajskem slogu je zasnoval akad. slikar g. Br. Vavpotič, glasbene točke pa je skomponiral kapelnik g. A. Balatka.

»Krog s kredo« je doslej letos največji uspeh ljubljanske drame. Dosegel je tudi ob najboljšem obisku največje število predstav. Pravilna vsebina, ki pa ni brez sodobnega socialnega jedra in spoznanja, da pravica in resnica končno le zmazata in da je v vsem na svetu največjadnje važna le osebnost človekova, najde hvaležno občinstvo. Tuje ozadje, romantično dogajanje in pristna lirika, ki polni starodavno igro, vse to bo vedno privlačevalo najširše plasti. Zato se zdi, da bo Klabundov »Krog s kredo« na našem odru še mnogokrat ganil srce gledalcev. D.

Izliv ljubezni.

— Obožujem vas! Moje srce je kakor narasla reka,
— Najlepa hvala! Poplave mi niso ljube.

Glavni razlog.

Sodnik: »Čemu se pravzaprav, hočete ločiti od soproge?«
Mož: »E, zato, ker sem jo poročil.«

Med spiritisti.

— Gospa Modrijanova, vaš pokojni mož vam zagoveda, da greste domov.
— Kaj, zapoveduje? To ni moj mož!

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Petek, 7. decembra. Zaprtó.
Sobota, 8. decembra ob 15. uri: »Gejša«. Znižane cene. Kuponi. Zadnjikrat. — Ob 20. uri: »Dobri vojak Svejk«. Kuponi. Gostovanje g. Daneša.
Nedelja, 9. decembra: Zaprtó. (Gostovanje v Celju).
Ponedeljek, 10. decembra: Zaprtó.
Torek, 11. decembra ob 20. uri: »Hlapci«. (V spomin desetletnice Cankarjeve smrti).

Sprememba mariborskega repertoara. Radi obolenosti gđc. Lubejeve se vprizori v nedeljo popoldne mesto najavljenege »Jesenskega manevra« klasična opereta »Gejša« zadnjikrat v sezoni in pri znižanih cenah. — Radi istočasne obolenosti g. Rasbergerja gostuje zvečer v njegovi vlogi v »Svejku« g. Adolf Pfeifer iz Celja.

Cankarjeva proslava v gledališču. V spomin desetletnice smrti velikega našega Cankarja se vprizori v torek, 11. t. m. izvrstna njegova drama »Hlapci« s predhodnim predavanjem prof. dr. Sušnika o Cankarju.

Celjsko gledališče, sprememba repertoara. Gđc. Lubejeva je v Beogradu težko obolela, zato se vprizori v nedeljo zvečer mesto najavljenege »Jesenskega manevra« opereta »Adieu Mimi«, ki žanje radi svoje nenavadne veselosti cele salve smeha. Za deco je ta predstava neprimerna. Vstopnice, kupljene za »Jesenski manever«, veljajo za »Adieu Mimi«. Ako pa si kdo nikakor ne bi hotel pogledati te izredno zabavne operete, lahko dobi pri blagajni denar nazaj, vendar le do nedelje dopoldne.

Turizem

Planinsko predavanje prof. Mlakarja.

Predavanje, ki ga je imel minuli ponedeljek naš priznani planinec prof. Mlakar iz Ljubljane, je privabilo prav številne ljubitelje naših planin. Predavatelj nas je povedel v mislih iz Solčave skozi Logarsko dolino v Kamniške planine ter na to v Karavanke in Triglavsko gorovje. Prav zanimivo in z zdravim naravnim humorjem prežeto predavanje, katero je spremljalo predvajanje številnih prav dobro izdelanih skioptičnih slik, je vse navzoče občinstvo zelo zadovoljilo in je slednje nagradilo govornika z odkritosrčnim odobravanjem in priznanjem! Poleg popolnega moralnega je bil tudi finančni uspeh gotovo zadovoljiv, kar je želeli tembolj, ker je bil čisti dobiček predavanja namenjen kritični stroškov za dovajano »Aljažovo kapelico« v Vratih. Želeli je, da nam S. P. D. tudi v bodoče nudi tako prvovrstna predavanja, ki bodo gotovo dosti pripomogla povzdigi turizma v naših prekrasnih gorskih krajih.

Ovire v pospeševanju turizma.

Za pospeševanje tujkega prometa v posameznih pokrajinah so pač v največji meri merodajne ugodne in cenene zveze z raznimi prometnimi sredstvi. Kot taka pridejo na teritoriju mariborske oblasti pač v prvi vrsti v poštev železnice, nadalje pa tudi promet z avtomobili, ki pa se more ravnati po priključkih na železnice. Do sedaj se je sicer že precej storilo, glede kolikor mogoče ugodnih zvez na železnicah, vendar pa je še dosti vrzeli, ki jih je treba izpopolniti, da bo železniški promet odgovarjal glavnim zahtevam sodobnega turizma. Tako še vedno pogrešamo primeren izletniški vlak, ki bi naj vozil ob nedeljah in praznikih v poletni dobi iz Maribora nekako ob 4. uri do Prevalj, od koder se bi naj vračal ob 20. uri. S tem vlakom bi bila dana planincem možnost, da posetijo v enem dnevu Peco ali Urško goro, razven tega bi se pa tudi na Pohorju, Kozjaku in Košenjaku podvzele lahko daljše ture.

Zveza Maribora s progo Poljčane-Zroče v turističnem pogledu skoro ne obstoja. Neugodne zveze z večurnim čakanjem v Poljčanah tako na jutranji kakor tudi na večerni vlak izključuje turistu vsako možnost, da poseti v enem dnevu južno Pohorje, ki je jako lepo in zanimivo. Z uvedbo primernege vlaka

Ustanovljeno 1860.



BOŽIČNA DARILA
V nedosegljivi izbiri. — Čudovito nizke cene.
Kupujte pri uraju

M. JLGGER-JEV SIN
MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 15.
Tudi na obroke brez povziranja cen!
Hiša daril v urah, zlatu in srebru.
Oglejte si moje izložbe!

iz Celja do Dravograda v zgodnji jutranji uri s povratkom iz Dravograda bolj pozno zvečer, bi se omogočali izleti turistom iz Celja in še bolj južnih krajev, na Urško goro, Peco in Pohorje.

Ako bi se železniški promet v navedenem smislu uredil, bi se seveda morale na podlagi železniškega voznega reda urediti tudi zveze že obstoječih avtobusnih prog, predvsem one Prevalje-Mežica in Smartno ob Paki-Solčava.

Na železniški upravi je sedaj ležeče, da se pri sestavi in ugotovitvi novega voznega reda ozira na težnje, ki jih ima tujski promet. Potrebno pa je tudi, da uvede železniška uprava olajšave v voznih cenah z izdajanjem izletniških kart. S tem njenim ukrepom bo ustrezno i turistom i železniški upravi sami, ki bo s tem dosegla večji osebni promet. Res je sicer, da uživajo člani planinskih društev ugodnost polovične vožnje trikrat na leto, vendar je to za pravega in količkaj ambicioznega turista mnogo premalo. Izkoriščanje ugodnosti polovične vozne cene pri skupinskih potovanjih na večje razdalje pa je baš radi pretrdih določb in zahtev, ki jih stavi tozadevna železniška tarifa, težko izvedljivo. Poleg ugodnosti, ki jih naj bi nudila železnica, pa je tudi nujno potrebno, da tudi avtomobilska podjetja znižajo svoje vozne cene.

Upati je, da bodo merodajne uprave prometnih ustanov upoštevale utemeljene želje in potrebe turistov v mariborski oblasti ter temu primerno uredile vozni red, ki stopi v veljavo 1. maja prihodnjega leta.

Novi pretendent za poljski prestol

Pretendenti za poljski prestol so dobili novega konkurenta v Pavlu Salvatoreju Pjastu iz rodu Borislava II. Pri svoji si je naslov poljskega kralja Pavla I. in izposloval priznanje kanadskega društva poljskih plemičev. Kralj ima svojo pisarno: tajnico Jadvigo Sobanjsko, dvornega svečenika Motkijeviča, šefa staba polkovnika Radijevskega itd. Svojo kraljevsko dostojanstvo uveljavlja doslej z različnimi proklamacijami. Izdal je celo ustavo, sorodno oni iz leta 1791. Protestiral je proti izjavi Hindenburga glede Šlezije, kar so ameriški Poljaki zelo odobraval. Osnova je red krone Pjasta itd. Toda na Poljskem smatrajo njegovo delo in trud za zabavno zadevo in se radi veličanstva prav nič ne razburjajo.

Zanimivi rekordi

Angleški časopis so pred dnevi objavili sliko nekega Armenca, ki je nedavno slavil 70letnico. Kljub visoki starosti se je jubilarntu rodilo dete, ki je že 63. Časopis živahno komentirajo dogodek in priznavajo Armencu rekord med starimi očeti. Toda Francozi so preveč pohlepni za rekordi bodisi na tem ali onem polju, pa trde, da tudi očetovski rekord pripada njim. V 18. stoletju, pravijo zapiski, je živel Francoz, gardni kapetan Bulfrade, kateremu je mlada žena rodila zdravega sina, ko je bil oče star že 103 leta. Sodobnik čvrstega vojščaka, zdravnik Francois de Beauvin, se je tretjič poročil, ko mu je bilo 80 let, žena pa mu je rodila 26 let kasneje zdrave dvojčke.

Človek — leopard

STRAŠNA IN NEVARNA BLAZNOST. — LEOPARDSKA PIJAČA.

Znani raziskovalec pragozdov in puščav Albert Schweitzer, ki je opisal svoje doživljanje v zelo zanimivi knjigi »Med vodo in pragozdom«, se muči sedaj v Pragi.

Njegovo najnovejšo odkritje, ki bo opisano v prihodnji knjigi, so »človeški leopardi«. Ta čudna in strašna družba vznemirja zapadno obalo Afrike. Človeški leopardi so ljudje, ki si v svoji blaznosti domišljujejo, da so zverine — leopardi. To zver posnemajo ti nesrečnejši na razne načine. Po noči se plazijo po vseh štirih okrog, na roke in noge si obešajo leopardove kremplje ali pa železne kaveljčke, če koga zalotijo, mu skočijo za vrat ter mu pregrizejo ali prerežejo žile, svoje žrtve strahovito mesarijo itd.

Dolgo se je mislilo, da so človeški leopardi zločinska tolpa, ki se nalašč fantastično obnaša, da bi vzbujala večji strah ter lažje izvrševala svoje zločine. Temu mnenju so nasprotovali misijonarji v Duali, ki so vedno trdili, da je to neka vrsta blaznosti, podobna amokteku in amok-tekačem na Malajskih otokih.

Ko je prišel Schweitzer v Dualo, je kmalo ugotovil, da imajo misijonarji popolnoma prav. Človeški leopardi so res blazneži. Po dnevu jih ni videti. Živijo normalno, kakor drugi ljudje, nihče jih ne pozna, najbrž se tudi med seboj ne poznajo in šele v gotovih nočeh se zberejo, kakor prave divje zveri. Prebivalstvo zapadne afriške obale si zvečer, ko se stemni, sploh ne upa več ven iz

svojih bivališč. Nevarnost pred človeškimi leopardi prestane samo v deževni dobi. Tedaj mirujejo nevarni blazneži.

Najstrašnejše je pa to, da pridejo med človeške leopardje ljudje proti svoji volji in sicer ne samo v izbruhu prave blaznosti, temveč prisiljeno. Ukoreninjeno je namreč usodno praznoverje, da dela človeške leopardje neka pijača, v kateri je tudi kri umorjenega človeka. Če zavzije človek vede ali nevede le par kapljic te pijače, mu ničesar več ne pomaga — postati mora človeški leopard. Neke noči zdirja iz svoje kočice ter se tuleč plazil po gozdu.

Blaznost in praznoverje ustvarja neko strašno sekto in po vseh izgledih tudi zločinsko družbo. Med »človeškimi leopardi« se udejstvuje neka močna organizacija. Večkrat se namreč zgodi, da dobi kak človek sporočilo, da je tedaj in tedaj nevede pil nastavljeno leopardsko pijačo in da se naj pripravi na povelja in pozive, ki bodo sledili. Navadno se čez nekaj dni zahteva od njega, naj pošlje kakega svojega sorodnika na kako določena mesto. Človek se pokori in svoji topi pokornosti. Sorodnika najdejo drugi dan kot razmesarjeno žrtev »leopardov«.

Oblasti so v Ogowegi polovile 90 človeških leopardov, niso jih pa mogle pripraviti do kakih izpovedi. Vsi ti ljudje so se v ječi z nekim neznanim strupom zastrupili. Vse preiskave so ostale doslej brezuspešne. Največjo oviro jim dela seveda fatalizem, združen z praznoverjem.

Razlogi samomorov

Budimpeštanski profesor dr. Maday se je posvetil studiju samomorilcev in ugotovil zanimivih momentov. Glavni motiv vseh samomorilcev, bodisi zavesten ali nezavesten, je stremljenje, s triumfom nad smrtjo imponirati svetu, odnosno izvira iz maščevalnosti napram onim, katerih vest hoče obremeniti. Vsak samomorilec veruje, da je krog njega mnogo takih, ki morajo biti krivi njegove smrti. Izgubljene ekzistence nikdar ne najdejo v sebi vzrok lastne življenske utrujenosti, temveč vedno dolžijo one, ki so jih po njihovem prepričanju zadrževali in jim onemogočali napredek. Profesor Maday je imel o samomorilcih zanimivo predavanje in je navedel dva slučaja: Mlado dekle, ki ni moglo najti službe, je sklenilo, da izvrši samomor, ker ji je mati večkrat očitala, da se noče lotiti nobenega posla, pač pa da troši že itak skromne dohodke matere, mesto da bi jo ona vzdrževala. V pismih, ki jih je pustila, dokazuje samomorilka, da ji ni bilo mogoče dobiti službe, da pa jo sili v smrt samo očitavanje s strani matere. Svrho, da se maščuje nad materjo, je rešena samomorilka dosegla, kajti sestanovanci so »kruto« mater temeljito pretepli. — 40letni trgovski pomočnik je že od mladih let živčno trpel, ker se je stalno čutil podrejenega in manj vrednega. Ko mu je bilo 14 let, je njegov oče zaigral ves denar in se izselil v Ameriko, dočim je

deček ostal v neki trgovini zaposlen kot učenec. Dobil je ime »milostna drobčinica«, kar ga je močno razžalilo. Vsa njegova prizadevanja, da se prerine v ospredje, so bila brezuspešna, radi česar je postal otožen. Končno se je zatekel k skrajnemu sredstvu — samomor. Hotel se je obesiti, ko pa se mu je utrgala vrvi, je skočil v Donavo, a so ga tudi rešili. Glavni razlog samomorilnega poizkusa je bilo tudi v tem slučaju maščevanje. S samomorom je hotel dokazati, koliko so nad njim zagrešili njegov gospodar in ostali uslužbenci.

Uino na oceanu

Viharji, ki so nedavno divjali na Atlantskem oceanu, so povzročili mnogo nesreč in ogromno škodo. Kakor običajno, so tudi tokrat najbolj tragične trenotke motile komične epizode. Podivjano morje je pogoltnilo mnogo šibkejših ladij, med njimi tudi brod, ki je bil natovoren z vinskimi sodi. Ladja in ves tovor je izginila na dno, sodi pa so se zibali na valovih, dokler jih ni morje na bretonski obali, blizu luke Crozon, vrglo na kopno. Mornarji, ki so bili v luki, so se požrtvovalno lotili reševalnih del in rešili, kar se je rešiti dalo. Seveda so svoj trud takoj nagradili in pričeli prazniti dragoceno pijačo. Bili so tako veseli, da so od pijanosti obnemogli obležali v pristanišču, kjer jih je iztaknila policija in odvedla v zapore, da se iztreznejo.

Sport

ASK Primorje — SK Železničar.

SK Železničar ima jutri za gosta prvak Slovenije ASK Primorje, ki nastopi v najmočnejši postavi z Zemljakom, Slamičem, Jugom, Uršičem in drugimi, ki so že mnogokrat fungirali kot reprezentativni igralci podsaveza. Najboljše moči imajo Primorjani v napadalni in krilski vrsti. Napad je izredno hiter in prodoren, krilska vrsta pa se odlikuje po sigurnem startu in vzornem podajanju žog. Bekovski par in vratar so rutinirani igralci, vendar zaostajajo za prvovrstnimi močmi v prednjih delih moštva. — SK Železničar je vibrano moštvo, izenačeno v vseh delih in bo gotovo tudi za prvaka Slovenije trd oreh, zlasti na domačih tleh. Tekmo bo sodil g. dr. Planinšek. Predtekmo rezerv Rapid—Železničar sodi g. Bizjak.

Štafeta skozi Maribor.

Jutri, ob 11. dopoldne se bo vršil skozni štafetni tek, ki ga prireja SK Železničar. Start pred kavarno Evropo-Aleksandrova, Gosposka, državni most do igrišča Železničarja. Zmagovalno moštvo si bo priborilo v trajno posest lepo darilo. Tekmuje se po pravilih JLAS-a.

Gospodovski pokal.

Jutri popoldne prične v Ljubljani turnir za Gospodovski pokal, ki ga je razpisala »Ilirija« v narodno kulturne namene.

V soboto se srečajo klubi: Ilirija-Hermes in Maribor-Svoboda, v nedeljo pa Reka-Grafičar in Maribor-Ilirija, ki se bosta po vsej verjetnosti plasirala v finale.

Sportniki!

Zimsko sportni odtsek ISSK Maribora, ki je pokazal v dobi svojega obstoja zadovoljive uspehe, želi v letošnji sezoni razširiti svoje delovanje. Da dosežemo idealne sportne cilje, rabimo dobrih sportnikov, bodisi izvežbanih ali ambicioznih novincev. Od vašega odziva!



To je prava znamka za zimske cestne in štrpaci čevlje
KARO, MARIBOR
Koroška cesta 19. 2399

sportniki, zavisni uspevanje zimskega sporta na našem Pohorju. Zato vas vabimo, da se ustmeno ali pisмено pri- glasite v trgovinah Sport-Roglič, Grajski trg ali Igo Baloh v Vetrinjski ulici. Z. S. O. ISSK Maribora.

Službeno MOLNP

Pri tekmi ASK Primorje in SK Železničar imata službo gg. Zunkovič in Ilvar.

ISSK MARIBOR — nogometna sekcija.

V Ljubljani nastopijo sledeči igralci: Geuer, Tonček I, Marijanočič, Hreščak, Kirbiš, Prevolnik, Starc, Pepček, Bandič, Unterreiter, Nejšar, Tonček II. in Koren. Moštvo odpotuje v soboto ob 5. zjutraj. Vsak igralec ima poskrbeti, da bo imel opremo v najlepšem redu. Opremo za Bandiča in Marijanoviča vzame Tonček II.

Nov rekord v plavanju.

Marta Noreljus je v nedeljo izboljšala v Stockholmu svoj lastni svetovni rekord v plavanju prostega stila na 200 m od 2:40.6 na 2:39.4!

17 žrtev avijatske nesreče

Vsa Braziliija, zlasti pa Rio de Janeiro, se je pripravljala na čim svečanjši sprejem znanega pionirja južnoameriške avijatike, Santos Dumonda, ki se je vračal iz Evrope. Toda velike svečanosti in slovesnosti so se na mah pretvorile v globoko narodno žalovanje radi strašne letalske nesreče, ki je zahtevala 17 človeških žrtev.

Veliki hidroplan sindikata »Kondor« z imenom Santos Dumond, se je zgodaj zjutraj dvignil s 14 potniki in kreml v smer, od koder je prihajal parnik z odličnim potnikom. V hidroplanu so bili najuglednejši meščani Rio de Janeiro. Razen ogromnega letala je šlo Santosu Dumondu nasproti tudi več manjših hidroplanov in aeroplanov. Pri otoku Cobrin pa je moral napraviti Santos Dumond drzen okret, ker bi se sicer zadel ob manjše letalo, ki se mu je preveč približalo. Radi močnega zračnega pritiska se je hidroavionu odlomilo krilo in ogromno letalo je strmoglavilo v morje.

Štirinajst potnikov, pilot in mehanikar, so bili na mestu mrtvi. Drugi pilot je bil težko ranjen, a je v bolnici podlegel ranam. Med žrtvami so: slavni inženjer Tobija Moscoso, ravnatelj politehnike v Rio de Janeiro, poslanec Maury Martins, odvetnik Castro Nanza, novinar Abel Aranjó in njegova gospa. Radi strašne tragedije so svečanosti odgodili, ogromne mase naroda pa so slavne avijatike sprejele v svečani tišini.

Uladajoči kralj filmski so- trudnik

Podobno drugim državam se tudi špansko društvo za pospeševanje tujkega prometa mnogo trudi, da bi privabilo čim več tujcev na letovanje na pirenejski polotok. V to svrhu izdeluje tudi velik propagandni film o lepotaš Španije, v katerem nastopa poleg domačih državnikov in politikov tudi sam kralj Alfonz. Podjetje, ki je naprosilo španskega vladarja za sodelovanje v tem filmu, je trdno prepričano, da bo pojava državnega poglavarja v propagandji za poset gostov pritegnila legije Amerikancev v španska letovišča.

Teple Thurston:

Sovražnikova žena

Prvi del.

Vsekakor je pričakoval, da bo našel Jano samo. To pričakovanje je pospešilo njegove korake. Pripovedovala mu je sicer o mladem Ircu, on sam je pa nehoté temu »tretjemu« pripisal ulogo nekje v ozadju. Janino zanimanje za Irsko je pripisoval vplivom njenega moža. Potom tega zanimanja se ji je hotel približati, kakor daleč je bilo pač mogoče.

V trenutku, ko je Maddena zagledal poleg nje, je pa spoznal, da se je vračunal. Če bi bil pripravljen, staviti svojo moč v njeno službo, se je ta sklep v istem hipu prevrgel. Tam na Irskem so bili brezupno na kraju. Manjkalo je orožja in municije. Vsak bedak bi lahko prorokoval, da bo tako končalo. Draperja potrebujejo v največji sili. Sam pri sebi se je smejal. Ravno tako bi bil pri-

pravljen, priskrbeti jim orožje, kakor bi bil pripravljen, Maddena vtakniti v novo obleko ter napraviti iz njega družabnega človeka. In sicer — če bi hotel.

»Vem, kaj hočete povedati,« je ponovil. »Mogoče bo ta opomba prelomila led, da vidimo, kako globoko lahko gremo v vodo.«

»Bolj globoko, kot si mogoče mislite,« je naglo pripomnil Madden.

»Kaj? Ali še več kot orožje in municije?«

»Seveda.«

»Kaj pa?«

»Možnost prevoza.«

To je bila neverjetna predznost. Neverjetna zlasti pred možem, ki je bil take volje kot Draper. Tolika predrznost ga je pa spravila nekako v dobro voljo, ker je bil zelo dovteten za predrzno odkrite besede.

»Ali mislite mojo ladjo »Candido?«

»Da.«

Draper se je smehljaj.

»Malo bom sedel,« je dejal. »Če bi bil

še v gledališču, bi se sedaj udobno pripravil na drugo dejanje, povem Vam pa, da je stvar tukaj zanimivejša od vsake predstave, ki sem jo kedaj videl.«

Izbral si je prostor na divanu na drugi strani sobe. Tam se je ustoličil med pisanimi blazinami. Mogočno in grozeče je učinkoval s svojo temno postavo proti bujnemu ozadju. Jana ga je opazovala. Madden je še vedno slonel ob peči in zaman se je boril, da bi prebil hladno nasprotstvo, ki je obdajalo Draperja kakor oklep.

»Torej,« je menil Draper malomarno, kakor da bi se razgovarjal o kaki vsakdanji poslovni zadevi, »povejte mi nekaj več o tem pustolovskem predlogu.«

Zadnji dve besedi je izgovoril na poseben način. Njegov glas sicer ni izgubil hladnega miru, a je vendar nekaj posebnega zvenelo v besedi. Jana je pozorno poslušala in srce ji je močno bilo.

»Povejte mu brez ovinkov vse,« je dejala Maddenu. Bilo je prvič, da je sešla v pogovor.

»Četudi sva kratko časa znana, mislim, da poznam gospoda Draperja kot moža, ki ne potrebuje nobenih ovinkov! Povejte mu vse, kar ste meni povedali.«

Draperja je bila draga njena mala laškavost, zmajal je pa vendar z glavo.

Razumela je vse. Razumela je, da je bil že sklenil pomagati, a da se je premislil. Vedela je tudi — zakaj. Napočeno je bilo, da ga je sestala tu z Maddenom. Poznala je moža in tudi tega je poznala. Kako je mogla napraviti tako napako! Kako je rekel, ko je vstopil? »Tretji!« To ji je zvonelo še vedno po ušesih. To je bil tudi motiv razgovora. Ni se še hotela in mogla udati. Misllala je na orožje za Irsko, kakor misli živati na hrano, če vpijejo lačni mladiči. Dobiti to orožje, je postala strastna častihlepnost njenega življenja. Njej bo Irška hvaležna za rešitev, ji je Madden dejal. Zvenelo je malo pretirano, a vendar je verjela. Bila je to prva vera njenega življenja. Strastno se je je oklenila.

(Dalle prihodnjé.)

Poroka hčerke azbestnega kralja

44 milijonov dinarjev je znesek, ki ga prav redko beleži matematika najuglednejših finančnikov. Razumljivo je, da ne moremo doumeti, da se lahko samo za poroko izda tako ogromna množina denarja. Toda Amerika je imela v tej sezoni največji »družabni dogodek«. Hčerka »azbestnega kralja«, Estela Romain, se je poročila z grofom Folke Bernadotom, nečakom švedskega kralja.

Kot priča je fungiral princ Gustav Adolf, poroki pa je prisostvovalo 11 švedskih plemičev in hčere najbogatejših Amerikancev. Po poroki se je vršil na posestvu »azbestnega kralja« slavnostni banket, katerega se je udeležilo tisoč najodličnejših ameriških gostov. Stroški poroke in kraljevskih gostij so znašali »samo« 44 milijonov dinarjev. Novoporočenca sta po poroki odšla na venčevanjsko potovanje v Evropo. Stalno se bosta naselila v Stockholmu. Grof Bernadotte je svojo soprogo našel minulo zimo v Monte Carlu.

Tastova smola.

— Pomislite, takoj po poroki z mojo hčerkico me je lumpacij navrtal za 50 tisoč Din posojila!

— Pa niste dobili nič povrnjeno?

— Pač, svojo hčerko...

Nova služkinja.

— Za božjo voljo, Marjeta, kaj pa vam pade na misel, da z žepnim robcem brišete kozarce?!

— Milostiva, tale robček mora itak že v perilo!

MALIOGLASI



Snežni čevlji, galoše najboljših svetovnih znamk po brezkonkurenčnih cenah prodaja tudi na veliko Jos. Moravec, Maribor, slovenska ul. 12. Najstarejša popraviljavnica za gumijaste čevlje. 1848

Najlepše Božično darilo

je: obleka, perilo itd., katero dobite najceneje pri tvrdki J. Trpin, Maribor, Glavni trg 17. XX

Važno za vse!

Popravila šivalnih in pisalnih strojev, gramofonov, otroških vozičkov, koles in motorjev. Emajliranje in poniklovanje. Shramba koles in motorjev čez zimo. Vse to izvršuje najkulantnejše in po brezkonkurenčnih cenah meh. delavnica in trgovina dvokoles, pisalnih in šivalnih strojev, Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14. 2147

Na prodaj

starinska pisalna miza. Naslov v uradni listi. 2347

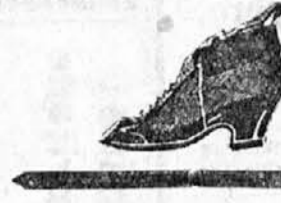
Sobo- in črkoslikanje

izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

Lep skoraj nov črni površnik

za gospoda na prodaj. Vprašati pri krojaču Pauko, Glavni trg 4. 2308

Naša senzacija prihodnjega tedna



Vse vrste po raznih cenah znamke „North British“ „Wipmassing“

Original Tretorn

HUMANIK

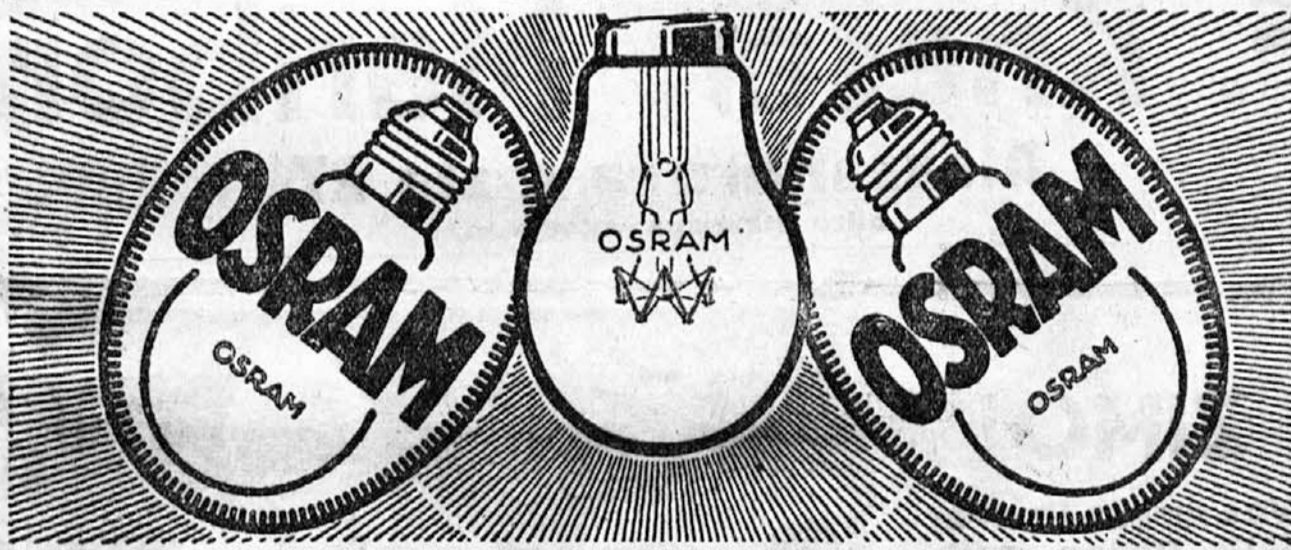
MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 17
CELJE, ALEKSANDROVA CESTA 1
PTUJ, SLOVENSKI TRG, „PETOVIA“

Električne inštalacije

popravila, svetilke, likalnike, motorje, aparate, elektro blago po konkurenčni ceni pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. XX.

Kolesarji pozor!

Ravnokar dospel velika pošiljatev električnih svetilk za kolesa »Bosch«. Posežite po njih, dokler traja zaloga, Justin Gustinčič, Tattenbachova ul. 14.



Zastopniki se iščejo!

Štrojna pletarna

ZINKA ŠEPIC, Studenci
Ciril-Methodova ulica 2

izdeluje vse vrste pletenin ter sprejema tudi popravila. Izdelava solidna in trpežna. — Cene izredno nizke. 2345



ZEISS

PUNKTAL STEKLO
SAMO
NE ZADOSTUJE!

Temeljni pogoj dobrih očal in zboljšanje vida je pravilno sedlo. To uvidite takoj, če si nabavite

Petelnova očala z Zeiss-punktal steklom.

Ta najnatančnejša umerjena očala so najpopolnejša opora. **Specijalna delavnica za očesno optiko** pod vodstvom diplomiranega optika **E. PETELN**, absolventa strokovne visoke šole za optiko v Jeni.

J. PETELN
Maribor, Gosposka 5

Kupim staro zlato
srebrni denar, umetno zobovje po najvišjih cenah. — Ilger-jev sin, urar in juvelir, Maribor, Gosposka ulica 15. X

Hotel »Mariborski dvor«, A. Oset,
telefon 302. Avogaraže, kopalnice, novo dozidanih 24 moderno urejenih sob. Zbirališče copatarjev. Domače klobase. 2344

Solnčna soba
z vso oskrbo se odda za 650 Din. — Aleksandrova cesta 51, I. nadstropje, dvorišče. 2343

Pojedina klobas

v soboto, 8. in nedeljo, 9. t. m. v gostilni Beranič (»Mesto Trste«), nasproti bolnice. Kdor hoče jesti izvrstne klobase in pristno vino, naj pride. A. M. Beranič.

Samo Din 26—28 plačate

za podplatanje ženskih čevljev in Din 22—38 za podplatanje moških čevljev. Tudi vse čevlje z gumijastimi podplati in snežne čevlje sprejema v popravilo po najnižjih cenah »Brzopodplata«, Tattenbachova ulica 14. 2232

Restavracija Vetrinjski dvor

dne 7., 8. in 9. decembra veliki koncert. Vstop prost. Za obilen obisk se priporoča Hinko Kosič. 2330

Pošteno učenko

z meščansko šolo sprejme papirnica Nowak, Gosposka ul. 9. 2323

Pikolo

zdrav in priden, se sprejme v kolo-dvorski restavraciji, Maribor. 2332

Prvovrstna maserka

se priporoča. Gosposka ulica 9. 2181

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SODNA) ULICA 1., PRITLIČJE

sporoča, da je otvoril

podružnico v Mariboru,

ki je začela s poslovanjem dne 22. novembra t. l. v svojih poslovnih prostorih

Slomškov trg št. 3, pritličje, poleg stolne cerkve.

Naša podružnica v Mariboru bo izvrševala vse hranilnične in posojilnične posle.

Ljubljana, dne 5. decembra 1928.

2346

Nečelstvo.

Spominjajte se CMD!

FRANJO LAH, Maribor

na vogalu Vetrinjske in Jurčičeve ulice



Priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega manufakturnega in konfekcijskega blaga po zmernih cenah.

Prepričajte se SAMI!

Modna trgovina IHL & KUCHAR, Maribor

Od 3. decembra t. l. naprej naprej, se prodaja vsake vrste modno in manufakturno blago ter pletenine po znatno znižanih božičnih cenah. 2284

IHL & KUCHAR, modna manufakturna trgovina Maribor
Aleksandrova cesta 9. Prešernova ulica 2.

Najprimernejša BOŽIČNA DARILA

Izvanredna prilika se Vam nudi, da kupite kot darilo garantirano

14. karatno zlato nalivno pero,

izvrstne kakovosti, katero Vam pošljem franco, ako pošljete Din 50.— naprej. Navesti je treba le ako želite pero čisto, manj ostro, malo topo ali močno topo končnico. Izrabite to izvanredno ugodno priliko, ker vem, da boste isto vsakomur priporočali. Pero je v cenil brez konkurence in imam edini samoprodajo za celo Slovenijo. Zahtevajte isto tudi v domačih trgovinah.

EKSPORT IN VELETRGOVINA 2318
VILKO WEIXL, MARIBOR

Modna trgovina ANTON PAŠ

Maribor, Slovenska ul. 4
Potrebščine za krojače in šivilje

Gillette

Mem in Mond-extra rezila za brivske aparate in razne brivske potrebščine najugodnejše v trgovini

Drago Rosina, Maribor
2291 Vetrinjska ul. št. 26

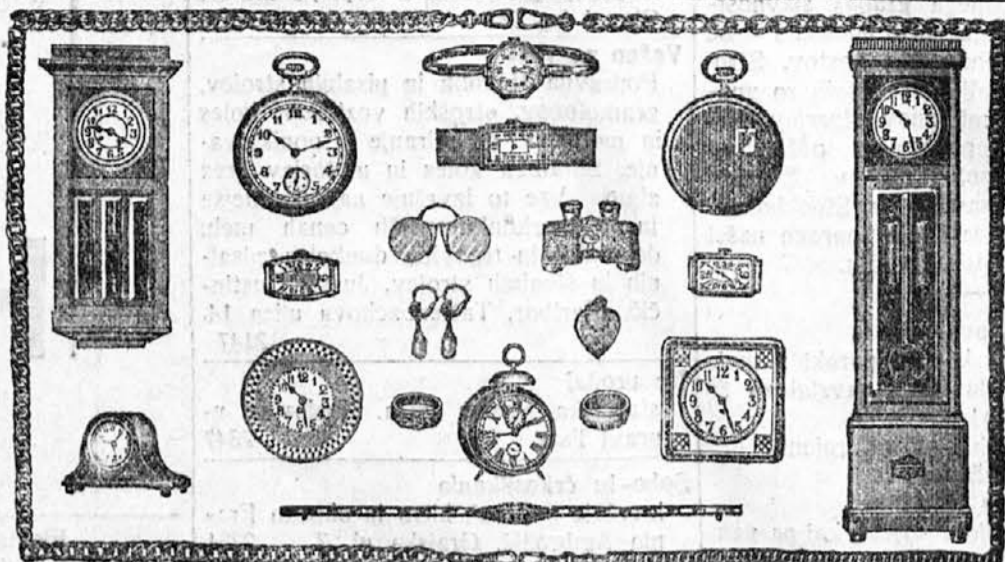
V KAVARNI

EVROPA

vidite najnovejšo umetnico v preoblečevanju. Veliko pozornost zbuja g. Oskary s svojim računajočim psom. Sledijo plesne točke ter drugo. **V soboto in nedeljo popoldan družinske predstave.** 2337

Zahtevajte povsod „Večernik“!

Velikanska izbira!
O nizkih cenah prepričajte se sami!



Velikanska izbira!
O nizkih cenah prepričajte se sami!

Primerna božična in novoletna darila, kupite letos mnogo ceneje kakor prejšnja leta le pri tvrdki

F. Kneser, Maribor

Aleksandrova cesta 27

blizu Glavnega kolodvora.

2340

Krasno izdelane

TRENCHCOATE

iz čisto volnenega, najkvalitetnejšega blaga, opremljene s prvovrstno podlogo iz velblodove dlake, ki se da tudi odstraniti, kupite garantirano cenejše kakor pa na Dunaju in v Gradcu pri tvrdki

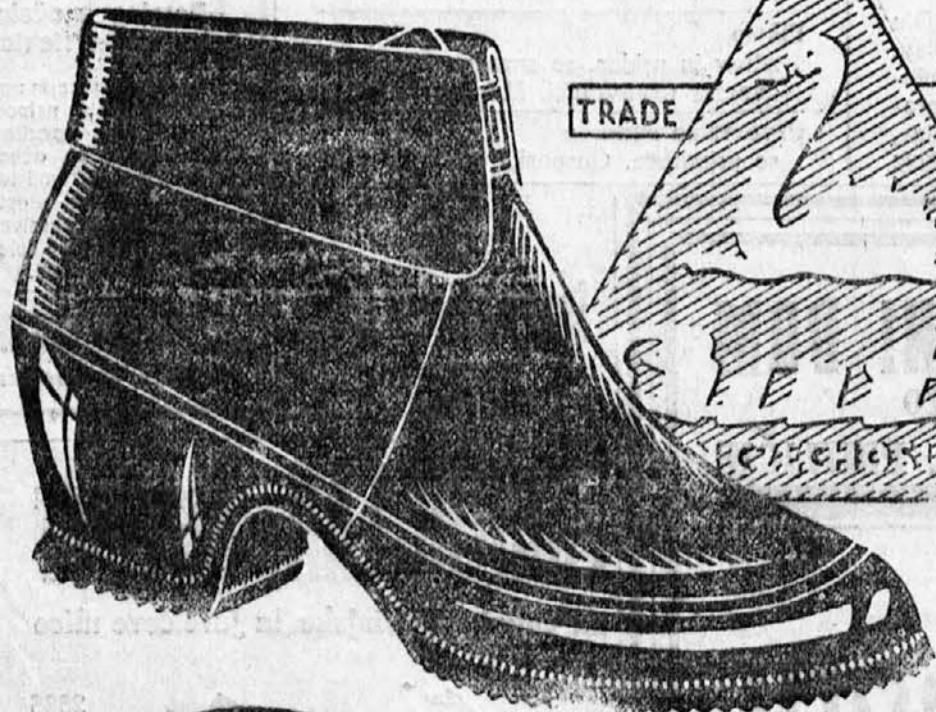
L. ORNIK, Koroška cesta 9.

Ne rabite ne površnika, ne zimskega in ne dežnega plašča.

TRENCHCOAT NADOMEŠČA VSE!

ZA SNEG IN ZIMO!

Kadar sneži, branile bodo Vas mraza in prehlada samo naši snežni čevlji. Razen črnih imamo tudi vse moderne barve. Nizka cena Din 129.— omogoča vsakemu nakup. Za delo in kakovost jamčimo! 2335



TRADE MARK

Anta



ML